

2024-09-04

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

RIOs remissvar på rapporten Uppdrag att föreslå lättnader på byggkraven för studentbostäder

Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO) inkommer härmed med yttrande över Boverkets rapport 2024:9 Uppdrag att föreslå lättnader på byggkraven för studentbostäder.

RIO är en ideell förening för Sveriges 114 folkrörelse-, organisations-, stiftelse- och föreningsdrivna folkhögskolor.

Inledande kommentarer

RIO välkomnar förslaget om att i 1 kap. 4 § plan- och bygglagen införa en ny definition av begreppet studentbostad. Av författningskommentaren till lagförslaget framgår att med studentbostad ska inte enbart bostäder för studerande på universitet och högskola avses, utan även bland annat bostäder för personer som studerar eftergymnasial utbildning på folkhögskola.

Regeringens uppdrag till Boverket motiverades bland annat med att det finns ett behov av fler studentbostäder och ett byggande efter studenters behov. RIO delar regeringens bedömning.

Internatet är en central del av folkhögskolan som rikstäckande utbildningsform. Men folkhögskolorna och kanske i synnerhet de rörelsedrivna, får det allt svårare med kostnadstäckningen för internat mot bakgrund av nivån på statens anslag till och regionernas medfinansiering av folkhögskolan. Andelen deltagare på folkhögskola som bor på internat minskar.

RIOs synpunkter

Förslaget innebär att studentbostäder ska avse även bostäder för studerande på eftergymnasial utbildning på folkhögskola. Flera av folkhögskolans kurser är inte eftergymnasiala utan på grundläggande eller gymnasial nivå. Enligt RIOs uppfattning bör samtliga bostäder på folkhögskolornas internat definieras som studentbostäder, oavsett på vilken kurs som personen som bor på internatet går.

RIO uppfattar att om folkhögskolans internat definieras som studentbostad så innebär det att de framöver ska ingå i det nationella lägenhetsregister som Lantmäterimyndigheten ansvarar för. I det registret finns uppgift om vem som bor i en viss lägenhet. Av 5 § lagen (2006:378) om lägenhetsregister framgår att uppgifterna i registret bland annat får behandlas för folkbokföring.

Av 2 § förordningen (2007:108) om lägenhetsregister framgår att studentbostäder ingår i lägenhetsregistret. RIO vill betona att deltagare som tillfälligt bor på folkhögskolors internat inte bör bli folkbokförda på internaten. Folkbokföring skulle påverka det så kallade mobilitetsstödet, som finns till för att underlätta möjligheterna till studier vid folkhögskolor i hela landet och betalas till folkhögskolan av den region där den studerande är folkbokförd.

För många personer med funktionsnedsättning är folkhögskolan det enda reella utbildningsalternativet och tillgången till internat nästan en förutsättning för att de ska kunna börja studera. Andelen deltagare med funktionsnedsättning som bor på internat är högre än den för övriga.

Boverkets förslag om att frångå principen om universell utformning; att alla bostäder ska vara tillgängliga och användbara, på så sätt att endast minst 20 procent ska vara detta för personer med funktionsnedsättning bedömer Boverket vara motiverat för att studentbostäderna ska bli fler. Detta vid såväl uppförande som ändring av byggnader.

RIO välkomnar förslag som kan leda till att studentbostäderna blir fler, sannolikt för folkhögskolans del i första hand ändring av befintliga byggnader. Detta mot bakgrund av att en nybyggnation kräver en större investering jämfört med en ändring och många skolor har en svår ekonomisk situation. Men vi ser en uppenbar risk att Boverkets förslag och incitament i form av lägre byggkostnader kan innebära att förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att bo och därmed studera på folkhögskola försämras. Att de ska kunna besöka vissa av de studentbostäder som inte är tillgängliga och användbara är bra men otillräckligt då det är möjligheten till boende som är centralt.

RIO ifrågasätter Boverkets bedömning om att det genom förslaget säkerställs att det finns ett *tillräckligt* antal tillgängliga och användbara studentbostäder i varje byggnad som uppförs eller ändras. Det framgår inte av rapporten vad som ligger till grund för Boverkets bedömning.

Vidare ifrågasätter RIO Boverkets bedömning om att konsekvenserna av undantaget från kravet om delaktighet i sociala sammanhang genom möjlighet att kunna besöka varje studentbostad blir *begränsade*. Inte heller här framgår det av rapporten vad som ligger till grund för Boverkets bedömning.

RIO ifrågasätter även Boverkets bedömning om att förslaget säkerställer möjligheten för personer med funktionsnedsättning att *välja bosättningsort och bostad*. RIO kan inte se hur försämrade förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att bo och därmed studera på folkhögskola säkerställer tillgången till bostad, än mindre att detta kan uttryckas som möjlighet för dem att välja.

Avslutande kommentarer

Folkhögskolorna får det allt svårare med kostnadstäckningen för internat mot bakgrund av nivån på statens anslag till och regionernas medfinansiering av folkhögskolan. Den kategori deltagare som i första hand drabbas är den med funktionsnedsättning. Folkhögskolan är ofta det enda reella utbildningsalternativet och möjligheten att bo på skolan en förutsättning för dem att kunna börja studera.

Finansiering av deltagares möjlighet att bo på internat och utbildnings- och boendekostnad för personer med funktionsnedsättning ska säkerställas. Dessa behov aktualiseras av Boverkets förslag. Inte minst berörs folkhögskolor som i stor utsträckning vänder sig till personer med

funktionsnedsättning och, på grund av högt söktryck, med planer på utbyggt internat. Dessa skolor skulle då få relativt höga byggkostnader.

För att trygga en långsiktig finansiering av folkhögskolornas möjligheter att starta eller utöka befintligt internat föreslår RIO att regeringen prövar frågan om ett införande av investeringsstöd till folkhögskolorna för nyproduktion och ombyggnad av internat.

RIO välkomnar förslag som kan innebära ett ökat byggande av och en ökad ändring av befintliga byggnader till studentbostäder. Fler ska få möjlighet att bo och studera på folkhögskola. Men det är orimligt att priset för detta ska betalas av de i störst behov av utbildningsformen; personer med funktionsnedsättning.

Anna Ekström

Ordförande

Olle Westberg

Generalsekreterare